

«La resoluziun prida igl onn 2000 ei aunc adina valeivla»

Donns caschunai dil luf duein buc ir sin donn e cuost dil regal da catscha

DA HANS HUONDER / FMR

■ Ils 17 da matg 2020 decida il pievel svizzer davart la revisiun dalla lescha da catscha federala. Ils iniziants dil referendum vulan impedir che la protezion per exemplel dil luf vegni sluccada. Ils catschadurs sustegnan la revisiun approbada dil parlament federal. «La motivaziun dils adversaris dalla revisiun dalla lescha ei clara: La protezion dils animals duei vegnir extendida aunc pli fetg, als cantuns duei vegnir retratg ulteriuras cumpetenzas e la catscha duei vegnir restrenschida. Persuenter ei la revisiun dalla lescha in bien cumpromiss. Ella regla claramein la catscha d'animals protegi e rinforza la protezion dalla natura e dils animals sco era la sanadad da quels. Nus fagein tut il pusseivel per digniar quella votaziun», scriva Catscha Svizra, l'organisaziun tettgala dils catschadurs svizzers, en ina comunicaziun als mieds da massa distribuida da cuort. Sustegn persuenter vegn era ord il cantun Grischun. «En sia davosa seduta ha la suprastanza centrala dall'Uniu cantunala dils catschadurs da patenta dil Grischun decidiu unanimamein da sustener la revisiun dalla lescha da catscha federala. La lescha promova la varietad dallas specias. Ell'e la baza per promover il spazi da viver natural dils animals selvadis. Plinavon vegnan ils principis per la planisaziun dalla catscha els cantuns fixai. Tenor quels ein ils cantuns obligai da risguardar la protezion dils animals, la persistenza e la coordinaziun intercantunala», di il president Robert Brunold.

Resoluziun aunc adina valeivla

In dils puncts essenzials dalla revisiun dalla lescha da catscha federala pertucca la regulaziun, respectivamein las premisas per sittar lufs che caschunan donns. Dapi biebein 20 onns sederasa il luf, surtut els cantuns da muntogna. Dapi la radunanza da delegai digl onn 2000 a Favugn ha l'Uniu cantunala dils catschadurs ina clara posiziun pertuccont animals da rapina gronds: «La resoluziun prida a lezza radunanza da delegai ei per nus aunc adina valeivla. L'uniu cantunala accepta la derasaziun naturala dil luf tscherver, luf ed uors. Ell'e denton claramein encunter ch'e vegni mess ora tals animals e ch'ils donns caschunai dad els vegnien sbursai ord la cassa statala e buca sur il regal da catscha. Malgrad ils animals da rapina gronds sto il nez persistent dala selvaschina entras la catscha vegnir

garantius. Tenor basegns ein quellas specias d'animals scarponts da suttametter alla planisaziun da catscha, risguardond ils principis dalla biologia.»

In cumbat suenter l'auter

Suenter la votaziun davart l'iniziativa encunter la catscha speciala vegnan ils catschadurs grischuns ussa confruntai cun in'ulteriura votaziun, quella ga sin plaun federal. «Da nossa vart ei la campagna els mauns da Catscha Svizra en collaboraziun cun l'Uniu dils purs svizra e la Cumionza da laver per regiuns da muntogna svizra sco era ulteriurs partenaris. Damai che l'Uniu cantunala dils catschadurs da patenta dil Grischun ei gia s'engaschada intensivamein en ina campagna da votaziun ed in'ulteriura suonda vegnien nus a cumbatter quei referendum cun mieds restrenchi», di Brunold. L'iniziativa cantunala che suonda aunc e che porta il tetel «Per ina catscha conforma alla natura ed etica» ei fetg restrictiva

pertuccont la catscha sco tala. «Duess la lescha vegnir acceptada sco presentada dil parlament resta il luf in animal protegiu. In'eventuala reducziun da sia populaziun ni la catscha sin animals che caschunan donns succedess mo sur igl uffeci da catscha e pesca, respectivamein la survigilanza da catscha cantunala», di Brunold.

Il sedeputtar ei semidaus

«Da miu saver e sin fundament dallas experientschas ch'jeu hiel fatg ei il sedeputtar dalla selvaschina cun unglia daven-taus pli precauts dapi ch'il luf ei cheu. Tscharvas, camutschs e cavreuls tscher-can per part era auters spazis da viver. Cheutras sedat ina tut autra repartiziun dalla selvaschina», constatescha Brunold. Quella midada ha era ina consequenza per la catscha. Il pensum da catschaduras e catschadurs daventa pli pretensius: «Ils animals ein pli precauts ed han ina tenuita da fugir ch'e semidada. Cheutras sa ei

era esser ch'e vegn sittau dameins animals en ina regiun. Catschadurs sco animals selvadis cun unglia ston s'endisar igl emprem vid la preschientscha dils animals da rapina gronds», puntuescha Brunold.

Orientaziun a Glion davart il luf

En ina seria da contribuziuns presenta la FMR entgins aspects che pertuccan il luf. Quell'e vegnida lantschada cull'intervista cul fotograf Peter Dettling che sefaschenta dil luf dapi 16 onns. Ella secunda part ei David Gerke dalla Gruppa Luf Svizra vegnus a plaid. Ell'edizion dil venderdis vargau ha il guardiaselvaschina Arnold Caminada rispondiul pliras damondas actualas ed oz vegn il president dall'Uniu cantun Grischun.

In da biars fastitgs fotografaus ils davos onns. Quei exemplar igl onn 2014 el cantun S. Gagl, el Weisstannental, dalla vart dil nord dil Calanda.

FOTO CHANTUN S. GAGL

M109 – in enconuschent

Sin fundament dallas examinaziuns geneticas fatgas eis ei semussau ch'il luf M109 ha scarpau il november vargau nuorsas ad Urnäsch el cantun Appenzell. Il medem luf ei vegnius constataus igl uost al Pass dil Lucmagn ed ad Andermatt. Las nuorsas scarpadas egl Appenzell ein vegnidas intercurettas d'in labor specialisau dall'Universitat da Losanna. Sin fundament dils mussaments ha il luf M109 saviu vegnir eruius. Sco quei ch'il cantun Appenzell communichescha haveva la survigilanza da catscha pia fatg la dretga constataziun el liug. Sin fundament dalla populaziun da lufs car-schenta ell'entira Svizra quentan era ils dus cantuns Appenzell egl avegnir cun dapli eveniments dil luf.